

Lidstvo riskuje svůj zánik, míní Al Gore

http://zpravy.idnes.cz/lidstvo-riskuje-svuj-zanik-mini-al-gore-fc6-/zahranicni.asp?c=A070108_205304_zahranicni_ost

9. ledna 2007

Bývalý viceprezident USA Al Gore loni překvapil svým filmem a knihou Nepohodlná pravda. Ale dodržuje tento velký kritik globálního oteplování sám ekologická pravidla? Na to odpovídá v rozhovoru. Film a kniha Nepohodlná pravda, které se objevily loni v létě, proměnily Ala Gora z muže, který se v roce 2000 málem stal prezidentem Spojených států, v úhlavního nepřítele globálního oteplování.

Před Vánocemi pak dorazilo na regály i jeho DVD. Bývalý americký viceprezident v rozhovoru pro National Geographic News hovoří rovněž o tom, zda bude v roce 2008 kandidovat na prezidenta, jak je možné bojovat se změnami klimatu, jestli se skutečně sám chová tak, jak jiným káže, a - ano - jestli si opět nechá narůst bradku.

Nejprve mi řekněte, jak chcete, abych vás oslovovala.
Vaše Přiměřenosti.

O. K., to zní dobře. To budu schopna vyslovit. Chtěla bych vědět, jak vlastně žijete? Představuji si totiž, že jste v nějaké zelené budově - však víte, v nějakém ekobunkru se závěsy vyrobenými z recyklované plachtoviny nebo tak něco. Jak je pro vás osobně složité žít ekologickým způsobem?

Je to pro lidi složitější, než by mělo být. Ale jak stále více a více z nás produkuje méně uhlíku a mění svůj životní styl tak, abychom se namísto součásti problému stali součástí řešení, začínáme vidět změny, které jsou skutečně potřebné.

Navíc i některé firmy se ujaly důležité vůdčí role. Například takové klasické filmové studio Paramount vydalo DVD obsahující film "Nepohodlná pravda" za použití stoprocentně recyklovaných materiálů - žádné plasty, žádné vložené materiály. Jde o to, že přistoupili k činu místo toho, aby mi prostě a jen pomáhali zbytečně tlachat.

A co váš každodenní život? Jaké "maličkosti" děláte?

Vyměnili jsme žárovky za úspornější, máme teď kompaktní fluorescenční žárovky. Začali jsme používat hybridní vozidlo, používáme termostaty s časovači a právě nyní instalujeme solární panely. Není to sice pro každého, ale my jsme se rozhodli, že přestaneme zbytečně produkovat uhlík, což znamená, že v maximální možné míře snížíme emise oxidu uhličitého - plynu, který přispívá k oteplování atmosféry.

Pro zbývající množství oxidu uhličitého, který produkuje, je možno zakoupit programy například ve formě sázení stromů. Nebo je můžete sázet přímo vy sami či se můžete zapojit do projektu výměny uhlíku, kde je už ve Spojených státech k dispozici množství sponzorovaných projektů, které jsou kontrolovány a auditovány.

V současnosti existují i společnosti, které projekty prodávají spolehlivými způsoby, jako například formou nákupu solárních sporáků, jimiž jsou nahrazovány špinavé petrolejové hořáky třeba v Indii.

Připadám si jako pes Rin Tin Tin

Dokážu si představit, že vám celkem často nabízejí projížďky limuzínami a cestování tryskáči - a ne zrovna moc hybridními. O kolik je těžší žít ekologickým způsobem, když jste známou osobností?

Víte, s tímhle mi pomáhají moji zaměstnanci - samozřejmě - ale pro účely ježdění do jiných měst se nám podařilo najít několik automobilových společností, které používají hybridní vozidla s pohonem na bionaftu. Nedělám si iluze, že by jeden člověk sám o sobě mohl dosáhnout nějakého velkého pokroku. Ale domnívám se, že pokud tyto změny začne dělat každý z nás, v souhrnu už budou něco znamenat. Začnou stimulovat vytváření nového tržního prostředí, ve kterém bude konkurenční výhodou kontakt se zákazníky, kteří chtějí být odpovědní za životní prostředí.

Napadlo vás někdy, že byste se mohl stát hvězdou letního filmového trháku? Jako se to stalo s vaším filmem Nepohodlná pravda?

Nikdy - ani v nejdivočejších snech. A taky by mě nenapadlo, že se budu procházet po červeném koberci na filmovém festivalu v Cannes. Ale jsem už dost starý na to, abych věděl, že ten červený koberec je obyčejný kus hadru, a byl jsem si proto schopen tu slávu užít bez toho, že by mi stoupla do hlavy. Připadám si jako slavný pes Rin Tin Tin. Ostatně ani jemu to tehdy nestouplo do hlavy.

Impozantní vír hurikánu Katrina se stal obrazem ztělesňujícím váš film. Je na plakátu i na obalu DVD. A rok 2005 byl rokem neuvěřitelně bohatým na hurikány. Ve filmu jste se věnoval těm velkým - Katrině, Ritě a tak dále - přičemž jste naznačoval spojitost s globálním oteplováním. Ale vezmeme-li v úvahu loňskou klidnou atlantickou sezonu hurikánů, co byste řekl lidem, kteří se vás zeptají: "Tak, Ale, a kde je to vaše globální oteplování?"

Vloni však byly silné hurikány a tajfuny v jiných částech světa. Nejsilnější za posledních 50 let přitom teprve před nedávnem zasáhl Čínu. Nedávno jsem se vrátil z Austrálie, kde měl obrovský cyklon nazvaný Larry velmi ničivé důsledky. Existuje přirozená variabilita výskytu bouří spojených s oceánem v určitých lokalitách v jednotlivých letech, nicméně celkový trend je zcela jasný.

A zatímco neexistuje žádný konsenzus týkající se spojitosti mezi globálním oteplováním a frekvencí výskytu hurikánů, objevuje se nový konsenzus týkající se spojitosti mezi globálním oteplováním a silou a intenzitou hurikánů, když se objeví. A dalším faktem je, že jsme tu v posledních letech měli opravdu mnoho hurikánů kategorie pět - i když žádný z nich nelze připsat na vrub pouze globálnímu oteplování.

Vědci však trvají na tom, že jsme si vědomi pravděpodobnosti výskytu těchto silných bouří právě ve spojitosti s globálním oteplováním. Roky 2005 a 2006 patřily k vůbec nejteplejším v historii. Takže vlastně tyto extrémní výkyvy počasí vyskytující se na různých místech světa jdou ruku v ruce s tím, co vědci už dlouho předpovídají.

Jak bojovat s globálním oteplováním

Myslíte si, že bychom se už mohli nacházet za bodem posledního návratu (tak jak si to myslí někteří vědci), takže to nejlepší, co můžeme udělat, je už jen snažit se "vykoupit" si trochu času navíc: třeba například vytvářet nové technologie, které nám mohou pomoci přizpůsobit se životu v novém světě, který nás čeká? Nebo se domníváte, že bychom se ještě mohli - obrazně řečeno - vrátit zpět v čase?

Na vyřešení této krize klimatu ještě není pozdě. Její vyřešení znamená odvrácení těch nejhorších důsledků a zvrácení současného trendu vedoucího ke katastrofě. Ale pravda je, že některé změny se už udály a další se stanou, a to jako důsledek tepla nahromaděného ve světových oceánech, které se bude v nadcházejících dekádách pomalu uvolňovat. Podstatou problému, jemuž čelíme, není ale pouze přizpůsobení se změnám, jež se již udály.

Z dlouhodobého hlediska se nemůžeme přizpůsobit neomezenému znečišťování světa formou globálního oteplování, neboť tyto změny - pokud se jim nepostavíme a nebudeme na ně reagovat - by mohly způsobit zánik naší civilizace. Musíme přestat s ukládáním 70 milionů tun odpadu formou globálního oteplování do zemské atmosféry každý den.

Pojďme se na to podívat z perspektivy, jež je lidem o něco bližší. Jaké konkrétní kroky mohou lidé

učinit pro to, aby bojovali s globálním oteplováním?

Ze všeho nejdříve se o něm musí něco dozvědět - zjistit tolik, kolik jsou schopni. Obstarejte si mé DVD, kupte si knihu Nepohodlná pravda. Veškerý zisk, který z nich máme, moje žena a já, darujeme na vzdělávací kampaň probíhající napříč politickým spektrem. Pokud si je koupíte, dozvíte se o řešeních, která jste schopni aplikovat ve svém každodenním životě. A jakmile se vyzbrojíte vědomostmi, budete si věřit i na to, abyste se stali aktivní také politicky - bez ohledu na stranu, v níž jste - a požadovali od kandidátů, aby začali řešit tuto krizi.

Co byste řekl, že by mohl být ten správný jednoduchý první krok?

Je pár skutečně jednoduchých kroků - kupte si nové fluorescenční žárovky. Jsou mnohem úspornější, nemusíte je měnit ani zdaleka tak často jako ty normální. Spotřebují mnohem méně elektřiny, takže nižší budou i vaše účty za služby. Zvažte například i termostat s časovačem a nastavte jej tak, abyste nespotřebovávali energii, když ji nepotřebujete - když nejste doma.

Zamyslete se nad tím, jaký druh auta si koupíte. Kupte si auto a další výrobky, které mají nejmenší možný negativní vliv na životní prostředí. Pokud si můžete dovolit hybridní vůz, tak to zvažte. Pokud byste se potom do toho chtěli pustit skutečně naplno, zamyslete se nad tím, jak přestat zbytečně produkovat uhlík. Není to zas tak složité, jak to může na první pohled vypadat.

Víte, ale ne každý má politickou moc potřebnou na to, aby dosáhl nějakých větších změn. Podle všeho vy ano. Pane Gore, neláká vás proto ani trochu pustit se do kampaně za zvolení americkým prezidentem v roce 2008?

Myslím, že když dostatečné množství jednotlivců změní své názory, bude to mít zásadní vliv na dnešní politické klima, a právě to je druh kampaně, již se účastním - snažím se změnit způsob, jak lidé přemýšlejí o tomto tématu, aby se kandidáti, až se pustí do svých kampaní, setkali s voliči obou stran, kteří budou požadovat řešení.

Mé ženě se bradka líbila

A zamyslel jste se...

Neuvažuji o tom, že bych znovu kandidoval, ale soustředím se na změnu myšlení lidí.

A co když budou lidé říkat: "Naše země vás potřebuje"?

Za takového povzbuzení a výraz důvěry jsem vděčný. Přestože jsem nevyločil možnost to ještě někdy v budoucnu zkusit, neočekávám, že by k tomu mohlo dojít, protože jsem to udělal už dvakrát. Už jsem pochopil důležitost změny myšlení lidí od samé podstaty, takže ať už bude kandidovat kdokoli, bude mnohem větší pravděpodobnost, že narazí na veřejné mínění, které dosáhne kritických hodnot a povede ke změnám nejen v Bílém domě, ale i v Kongresu, státních legislativách a po celém světě.

Jak všichni dobře víme, demokraté získali většinu v americké Sněmovně reprezentantů i v Senátu. Jak důležitý je tento fakt v kontextu ostatních věcí?

Jsem přesvědčen, že dojde k zásadním změnám, a uvedu pro to jeden jednoduchý příklad. Předsedou senátního výboru pro životní prostředí byl James Inhofe z Oklahomy, který je jedním z největších skeptiků - globální oteplování nazval největší smyšlenkou v americké historii.

Teď jej nahradila senátorka Barbara Boxerová z Kalifornie, která je jedním z hlavních stoupců řešení problému globálního oteplování. A to je jen jeden příklad z mnoha, které bych mohl citovat, kdy nám nové vedení a výbory Kongresu i Kongres sám o sobě dají novou naději, že náš politický systém začne něco dělat.

A co má znamenat ta oholená tvář, pane Gore? Máte v plánu nechat si někdy znovu narůst bradku?

Mé ženě Tipper se bradka líbila. Ale víte, od doby, co jsem si ji oholil, uplynulo přece již několik let. Vezmu nicméně vaši poznámku určitě v potaz. Víte přece, že i to by mohlo mít veliký vliv.

Autorka je redaktorkou National Geographic News. Copyright: National Geographic Society. Distributor: The New York Times Syndicate.